

Šķiet, vairs nevienam nebūtu jāpārliecina par nepieciešamību siltināt mājas. Īpaši jau daudzdzīvokļu, jo tām šim mērķim pieejams Eiropas Savienības (ES) līdzfinansējums valsts atbalsta programmā. Limbažnieki ir pierādījuši, ka to saprot, jo daudzas mājas ieguvušas *mētelīti*, kas ne vien taupa siltumu un samazina apkures izmaksas, bet dara drošāku arī pašu ēku un glītāku apdzīvotās vietas *vaigu*. Arī citviet bijušajā Limbažu rajonā īstenoti šādi daudzdzīvokļu namu siltināšanas projekti. Finanšu apsvērumu dēļ (iedzīvotāju mazā rocība un bankas neuzticēšanās, atsakot kredītu) renovētas mājas mazāk redzamas lauku apvidū. Starp šīm teritorijām gan izceļas Ozolaine. Jau pirmajā namu siltināšanas vilnī pirms gadiem deviņiem tā kļuva gluži vai par paraugu citiem miestiešiem, jo vairāk vai mazāk tika renovētas visas 10 šīs apdzīvotās vietas mājas. Un šķiet, ka ozolainieši atkal izcēlušies Latvijas mērogā, jo, izmantojot iespēju saņemt valsts atbalstu, nu jau otrajā siltināšanas vilnī tur tiek īstenoti projekti, kuru mērķis ir ierīkot mājās centrālpakuri.

Ozolainē atgriežas pie centralizētās apkures

1993. gadā *Auseklī* rakstījām par siltumkrīzi Ozolainē un arī tā paša Limbažu pagasta Ausmu centrā. Oktobra beigās vēl nebija iegādāts kurināmais, jo kopussaimniekotāju un arī pagasta kabatā svilpoja vējš. Un principā viņiem arī vairs nebija īpašas daļas par šīm mājām, kas skaitījās tādas kā bezsaimnieku. Iedzīvotāji tolaik nebija gatavi vienoties kopīgai saimniekošanai. Viņi sprieda, ka lētāk izdzīvot katram par sevi un savā dzīvoklī pielāgoja šādas tādas krāsniņas, par skursteņiem izmantojot ventilācijas lūkas.

Ir pagājis gadsimta ceturksnis, un Ozolaines triju māju (arī Limbažos, Priežu ielā 10) apsaimniekotājs Zigmunds Mūrnieks teic *nē!* tādū māju apsaimniekošanai, kas neatbilst ugunsdrošības noteikumiem. Viņš nav gatavs atbildēt, ja notiek kāda nelaime. Un viņš ne tikai iebilst, bet arī rīkojas, lai šādās mājās atgrieztos centrālpakure. Vistālāk tikts ar Ābeļu ielas 11. namu Ozolainē. Pirms kāda laiciņa Zigmunda kungs uzaicināja apskatīt, kas mājā jau izdarīts un kas plānots. Pagrabstāvā jau darbojās *Grandeg* katls, tātad – siltumvadi pārbūvēti un radiatori uzstādīti. Tāpat nomainītas visas pārējās caurules – ūdens, kanalizācijas. Tobrīd celtnieki steidza izmantot labo laiciņu, lai siltinātu jumtu un klātu jaunu tā kārtu, pēc tam dienaskārtībā bija pagraba pārsega siltināšana, kā arī gra-

nulu glabātuves izbūve. Tad vēl plānots uz jumta uzstādīt zibensnovadīšanas sistēmu, bet apkures telpās – detektorus ugunsdrošībai.

Apsaimniekotājs labprāt stāsta, kā līdz tam nonāks. Izrādās, ka šī māja pirmo renovācijas kārtu piedzīvoja jau 2009. gadā. Toreiz nosiltinātas ārējās sienas, cokols, nomainītas ārdurvis un gaitenī logi. Šiem darbiem valsts atbalsts bijis 17 596 eiro (projekta kopējās izmaksas 35 192 eiro). Kredīts ņemts uz 10 gadiem. Lai to ātrāk nomaksātu un varētu ķerties pie projekta 2. kārtas, iedzīvotāji vienojušies apsaimniekošanas maksu paaugstināt no nepilniem 50 uz 68 centiem par kvadrātmētru. Aktuāls gan bijis jautājums, vai siltināt arī jumtu, kas projektu sadārdzināja, tomēr nolēms – ja reiz dara, tad dara. Šajā kārtā iekļānoti apjomīgāki darbi, tāpēc arī grants bijis lielāks – 61 410 eiro (kopējā izmaksas – 132 592 eiro). Saprotams, ka otru pusi abos gadījumos sedz mājas iedzīvotāji. Šoreiz kredīts ņemts uz 15 gadiem.

Z. Mūrnieks skaidro, ka ēkas sakārtošana pagarina tās mūžu un palielina arī īpašuma vērtību. Ap 2000. gadu māju novērtēja. Inventarizācija liecina, ka viena dzīvokļa vērtība atkarībā no platības bija 1300–1400 eiro, tie pārdoti par kādiem 700 eiro. Tagad, kad iecerētais būs īstenots, *divnieka* cena jau būs aptuveni 9000 eiro, savukārt trijnieka – 12 000. – *Dzīvoklis ir kapitāls, bet daudzi neprot ar to rīkoties. Daļa īpašnieku remontē dzīvokli*

Altum: puse no grantiem pieejamās summas jau rezervēta

Attīstības finanšu institūcija *Altum* informē, ka daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes paaugstināšanas valsts atbalsta programmā pavisam iesniegti 403 projektu pieteikumi. To īstenošanai būtu nepieciešami 72 miljoni eiro. Tā ir aptuveni puse no kopējā atbalstam pieejamā apjoma. Līdz šim visaktīvāk šajā programmā projektus savu mājokļu siltināšanai iesnieguši Rīgas un Pierīgas iedzīvotāji (160), kam seko daudzdzīvokļu namu īpašnieki Kurzemē (107), Vidzemē (66), Zemgalē (54) un Latgalē (16). No bijušā Limbažu rajona teritorijas seši iesniegti no Limbažiem, pa diviem – no Alojas un Salacgrīvas.

Līdz šim granti piešķirti 152 māju projektiem, būvniecības procesā ir 98 māju renovācija. Darbi sekmīgi noslēgušies 24 mājās valstī.

Dzīvojamo ēku siltināšana

Ozolaines 10 daudzdzīvokļu māju renovācija pirmajā siltināšanas vilnī izmaksāja 640 492 eiro, t.sk. puse – ES finansējums

un tas, protams, arī ir labi, bet tāpat jāuzlabo situācija kopīpašumā. Tas ir arī mans kā apsaimniekotāja uzdevums, – uzskata Z. Mūrnieks.

Ābeļu ielas 11. nama vecākā Zinta Skrastiņa atzīst, ka bijusi pirmā atbalstītāja centralizētās apkures ierīkošanai. Rau, pavarī kādam kaimiņam apkures dēļ izcēlies ugunsgrēks. Viņa uzskata, ka vienoties par to nav bijis tik vienkārši, ņemot vērā, ka cilvēki ierīkojuši savas apsildes iekārtas, dažs pat nesen. – *Ceru, ka šodien mūsu mājā nav neapmierināto ar šo lēmumu. Ir gan silti, gan droši. Savukārt pensionāriem, kuri ir aptuveni puse no īpašniekiem, ir vieglāk – vairs nav jāgādā kurināmais, jākurina,* – sprieda Z. Skrastiņa un piebilda, ka nu māja būs kārtībā un varēs dzīvot ilgi un laimīgi.

Jāsteidz izmantot iespēju saņemt atbalstu

– 2020. gadā Eiropas atbalsta līdzekļi beigsies, tāpēc esmu tik čakls un steidzīns cilvēkus to izmantot. Tā taču ir milzu starpība – maksāt no savas kabatas visu vai tikai pusi, – viņš secina. Izrādās, ka visās viņa mājās kredīts ņemts uz 10, ne 15 gadiem, kā to darījuši daudzi, lai vieglāk būtu atdot. Uz ilgo termiņu ņēmušie nu nevar izmantot šo siltināšanas projektu 2. kārtas vilni. Bet Mūrnieka mājas var, un viņš steidz pārliecināt arī Ābeļu ielas 9. un 3. nama iedzīvotājus turpināt sakārtot ēkas. Ābeļu ielā 9 cilvēki nākamajam solim jau piekrituši. Viņu mājā veiks praktiski tos pašu darbus, ko kaimiņos, – 11. namā, izņemot jumta siltināšanu, kas izdarīts jau 1. kārtā. Jau pasūtīta mājas apsekošana, uzsāktas sarunas ar iespējamo projektētāju.

Patlaban vēl notiek debates ar iedzīvotājiem Ābeļu ielā 3, kur daļa atbalsta centrālpakures ierīkošanu, bet citi ir pret. Īpaši jau tie, kuri dzīvojot 3. stāvā un, *izsītušies* caur griestiem, izveda dūmus pa pašu meistarotiem skursteņiem. Sarunbiedrs stāsta, ka bēniņos jau bijis degšanas gadījums, kad uguns no skursteņa

ES ēkas patērē apmēram 40% enerģijas
Trīs ceturtdaļas Eiropas ēku nav energoefektīvas

pieķērusi pie līstītēm. Skursteņi tādās mājās jātīra divreiz gadā, bet tur tas nav darīts gadiem ilgi. Bez tam – ja reiz sarkanais gailis iespruks mājā, tas neskatīsies – 1. vai 3. stāvs... – *Es nepadošos...* – sola Z. Mūrnieks, kurš ir spītīgs centrālās apkures kā drošības garanta piekritējs. Starp citu, šai ēkai piederas arī kādreizējā katlumāja, no kuras apsildīja visu ciematu. – *Kurtuve gatava, vēl tikai jāuztaisa starpsienu kurināmā glabāšanai,* – viņš nosaka.

Tāpat Z. Mūrniekam ir plāni attiecībā uz Priežu ielas namu, kur dzīvo arī pats. Nupat nomaksāts kredīts, kas ņemts 1. kārtas renovācijas darbiem, un var domāt par nākamo. Esot gan kaimiņi, kuri jautā, kādēļ visu nepieciešamo nevarēja izdarīt pie vienas reizes – pirms deviņiem gadiem? – *Toreiz visiem cauruļvadiem vēl nebija beidzies kalpošanas laiks. Godīgi sakot, tos vēl arī tagad varētu kādus gadus lietot, bet, manuprāt, mainīt vajag tagad, kad vēl pieejama Eiropas nauda. Bez tās iedzīvotāji vieni paši tādū projektu “pacelt” nevar!* – viņš ir pārliecināts. Priežu ielā iecerēts mainīt arī apkures katlu, kas nākamgad, izrādās, jau varēs svinēt divdesmitgadi. Un, runājot arī par šo, sarunbiedrs atkārtot – varētu vēl kalpot, bet jāsteidz izmantot valsts atbalsta programmu. Bez tam esošais katls ir malkas, kas pielāgots granulām. Daudz siltuma aizējojot skursteņi...

Grūtākais – dabūt iedzīvotāju un bankas piekrišanu

Pats grūtākais ceļš uz projektu īstenošanu, viņaprāt, ir iegūt iedzīvotāju piekrišanu. Attīstības finanšu institūcijai *Altum*, kas apsaimnieko valsts atbalsta programmu ar ES fondu līdzfinansējumu, nepieciešama divu trešdaļu

Materiāls tapis sadarbībā ar Valsts reģionālās attīstības aģentūru

Valsts reģionālās attīstības aģentūra

Altum PIEDĀVĀ:

- bezmaksas konsultācijas par renovācijas projekta izstrādi;
- dāvinājumu jeb grantu līdz 50% no projekta attiecināmajām izmaksām;
- *Altum* garantiju līdz 80% no aizdevuma kredītiestādē;
- *Altum* aizdevumu, ja komercbanka atsaka finansējumu.

piekrišana, līdzīgi ir bankai aizņēmuma saņemšanai. Lai pārliecinātu cilvēkus, apsaimniekotājs ņem talkā gan aprēķinus, gan speciālistu ieteikumus. Viņa trumpis ir paša pieredze: Priežu ielā 10 pirms siltināšanas septiņos apkures mēnešos bija nepieciešamas 42 t granulū, pēc tās – 25–26 t!

Saprotams – lai pretendētu uz finansējumu valsts atbalsta programmā energoefektivitātes paaugstināšanai, neiztikt bez palīgiem. Laba sadarbība izveidojusies ar Limbažu novada pašvaldības Attīstības nodaļas speciālistu Daci Rombergu, atgriežoties pie centrālpakures, lieti noderējis arī SIA *Limbažu siltums* ražošanas direktora Valtera Mardoka padoms. Lai arī lauku apvidū īstenotos projektus naudas devēji atbalsta nelabprāt, Z. Mūrniekam visu laiku bijis arī *savs* cilvēks bankā, kas arvien noticejis, ka mājas iedzīvotāji tiks galā ar aizņēmuma nomaksu. Darbinieks nomainījies un... viņam vairs nenoticēja, kaut arī mājai vēl ir uzkrājums šajā bankā. Ieteikts pāriet pie kāda lielāka, turīgāka apsaimniekotāja, piemēram, SIA *Namsaimnieks*. Sadarbībā ar to banka justos drošāka. Iedzīvotāji apsaimniekotāja maiņai nepiekrita. Tomēr Z. Mūrniekam izdevies salūkot citu – *Swedbank* aizdevumu devusi. Saprotams, ka šī banka nu ir arī mājas naudas glabātāja.

Problēmas rada arī valstī katastrofāli pieaugošais labu celtnieku trūkums. Ābeļu ielā 11 būvniecības sadaļu veic salacgrīviešu SIA *ALANDMA*, savukārt centralizēto apkuri un ūdensvadus ierīkoja Alda Zeidmaņa SIA *Riko G*. Viņu veikumu sarunbiedrs vērtē pozitīvi. Z. Mūrnieks gan ir neapmierināts, ka šajā projektā finansiāli pamatīgi *iegriezis* būvmateriālu cenu kāpums. Tā dēļ izmaksas pieaugušas par teju 10 000 eiro. Tos *Altum* uzskata par neattiecināmām izmaksām, kas jāsedz pašiem iedzīvotājiem. – *Kur te mūsu vaina?* – retoriski jautā apsaimniekotājs. Sarunā ņēmis talkā arī Ministru kabineta noteikumus, bet naudas piešķirējs nebija pārliecināms, un neatliks nekas cits, kā ņemt šos tūkstošus no apsaimniekošanas maksas.

Regīnas TAMANES
teksts un foto